

ПОНЯТТЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ІНСТРУМЕНТІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Лимар М. В.

здобувач

Науково-дослідний інститут публічного права

вул. Георгія Кірпи, 2А, Київ, Україна

orcid.org/0009-0002-3834-9024

lymarmaksym123@gmail.com

Ключові

адміністративні дії, акредитація, зовнішній вираз, компетенція, контроль, ліцензування, моніторинг, навчальний процес, присяга, стандарт, якість освіти, навчальний процес.

слова:

У статті сформовано поняття та розкрито зміст інструментами публічного адміністрування професійного навчання в Національній поліції України. Доведено, що під ними слід розуміти зовнішній вираз однорідних за своїм характером і правовою природою адміністративних дій МОН та МВС України, керівництва, наукових та педагогічних працівників закладів освіти МВС України, реалізованих у межах визначених законами України «Про освіту», «Про Національну поліцію», «Про вищу освіту» компетенції, з метою відбору, навчання та атестування поліцейських. Актуалізовано, що класифікація інструментів публічного адміністрування професійного навчання в Національній поліції України охоплює класичні, спеціальні та особливі форми і засоби адміністративної діяльності закладів освіти системи МВС України та їх працівників. До класичних інструментів належать видання підзаконних нормативно-правових та адміністративних актів, які регулюють навчальний процес; фактичні дії, спрямовані на реалізацію навчальних заходів та контроль їх виконання; заходи заохочення, переконання та примусу, які мотивують курсантів (слухачів) до належного виконання навчального процесу та підтримання службової дисципліни; адміністративно-правові режими та електронне врядування, що використовують сучасні інформаційні технології для управління навчальним процесом. Спеціальні інструменти включають розробку та затвердження стандартів освіти для професійної підготовки поліцейських; освітні програми, що відповідають сучасним вимогам; оцінку якості освіти для забезпечення визначених стандартів; академічну доброчесність і прозорість; ліцензування освітньої діяльності; акредитацію освітніх програм, що підтверджують відповідність стандартам, моніторинг якості освіти; атестацію і сертифікацію наукових та педагогічних працівників. Особливі інструменти публічного адміністрування навчання поліцейських включають внутрішній контроль та виховну діяльність через курсових офіцерів і кураторів; табірний збір та присягу на початку навчання. Використання сучасних технологій, таких як симуляторів, віртуальних тренажерів та боді-камери для практичного навчання.

CONCEPT AND CLASSIFICATION OF TOOLS OF PUBLIC ADMINISTRATION OF PROFESSIONAL TRAINING IN THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

Lymar M. V.

Researcher

Scientific Institute of Public Law

Heorhiia Kirpy str., 2A, Kyiv, Ukraine

orcid.org/0009-0002-3834-9024

lymarmaksym123@gmail.com

Key words: *accreditation, administrative actions, competence, control, educational process, external expression, licensing, monitoring, oath, quality of education, standard.*

In the article, the concept and content of public administration instruments for professional training in the National Police of Ukraine are formulated and disclosed. It is proven that they should be understood as the external expression of homogeneous administrative actions by the Ministry of Education and Science of Ukraine (MON) and the Ministry of Internal Affairs of Ukraine (MVS), the leadership, scientific and pedagogical staff of the MVS educational institutions, implemented within the competencies defined by the laws of Ukraine “On Education,” “On the National Police,” and “On Higher Education,” with the purpose of selecting, training, and attesting police officers. It is emphasized that the classification of public administration instruments for professional training in the National Police of Ukraine encompasses classic, special, and specific forms and means of administrative activities of the educational institutions of the MVS system and their staff. Classic instruments include issuing subordinate regulatory and administrative acts that regulate the educational process; factual actions aimed at implementing educational measures and controlling their execution; measures of encouragement, persuasion, and coercion that motivate cadets (students) to properly perform the educational process and maintain service discipline; administrative-legal regimes and electronic governance that utilize modern information technologies to manage the educational process. Special instruments include the development and approval of education standards for the professional training of police officers; educational programs that meet modern requirements; quality assessment of education to ensure the defined standards; academic integrity and transparency; licensing of educational activities; accreditation of educational programs confirming compliance with standards; quality monitoring of education; certification and attestation of scientific and pedagogical staff. Specific instruments of public administration for police training include internal control and educational activities through course officers and supervisors; camp gathering and oath-taking at the beginning of training. The use of modern technologies, such as simulators, virtual trainers, and body cameras for practical training, is also included.

Вступ. Актуальність дослідження наукової проблематики інструментів публічного адміністрування професійного навчання в Національній поліції України полягає в необхідності ефективного забезпечення прав, свобод і законних інтересів приватних осіб та публічного інтересу держави й суспільства в цілому, особливо в контексті забезпечення правопорядку в умовах воєнного стану та здійснення стабілізаційних заходів на звільненні тимчасово окупованих територій від російських терористів. Інструменти публічного адміністрування характеризуються зовніш-

нім виразом форми адміністративної діяльності адміністративного органу, правовою динамікою публічного адміністрування, залежністю від змісту компетенцій адміністративного органу та специфікою поставленої мети щодо певного об'єкта публічного впливу.

Класичні і, спеціальні та особливі інструменти публічного адміністрування навчання поліцейських реалізовані у межах визначених законами України «Про освіту», «Про Національну поліцію», «Про вищу освіту» компетенції надають можливість якісно здвоювати відбір, навчання

та атестування поліцейських, які будуть спроможні законно та ефективно виконувати покладені на них адміністративні, правоохоронні та функції.

До публічного адміністрування професійного навчання в Національній поліції України звертали свою увагу вчені О. Алексєєв, І. Балабан, А. Берлач, Н. Будзинський, Р. Бузунов, О. Буханевич, Р. Валєєв, В. Галуцько, М. Горєлов, О. Гулак, П. Діхтієвський, Л. Коваленко, А. Клочко, Л. Крупнова, О. Кузьменко, С. Легуша, С. Мандрик, В. Поливанюк, О. Ситников, С. Стеценко, О. Цуркан, Д. Швець та ін. Проте вони безпосередньо аналізованої нами проблематики не торкалися, присвятивши свої наукові пошуки найбільш загальним спеціальним або суміжним викликам. Отже, аналіз публічного адміністрування професійного навчання в Національній поліції України має важливе значення для подальшого розвитку правоохоронної системи України та забезпечення її готовності до викликів у різних умовах.

Постановка завдання. Мета статті полягає в тому щоб на основі теорії адміністративного права, доктринальних знань та діючого законодавства розкрити поняття та здійснити класифікацію інструментів публічного адміністрування, які використовуються в професійному навчанні в Національній поліції України.

Виклад основних положень. В теорії адміністративного права під інструментом публічного адміністрування розуміють зовнішній вираз одиниць за своїм характером і правовою природою груп публічних дій адміністративних органів, реалізованих у межах визначеної законом компетенції з метою досягнення бажаного публічного інтересу. Розуміння інструментів публічного адміністрування полягає в тому, що вони є комплексом адміністративно-правових заходів, які безпосередньо використовують адміністративні органи з метою забезпечення (охорони) прав, свобод і законних інтересів приватних осіб та публічного інтересу держави й суспільства загалом, зокрема звільнення тимчасово окупованих територій від російських терористів. Інструменти публічного адміністрування характеризуються такими ознаками: зовнішній вираз форми адміністративної діяльності адміністративного органу; правова динаміка (адміністративна діяльність) публічного адміністрування; залежність від змісту компетенцій адміністративного органу; специфіка поставленої мети щодо певного об'єкта публічного впливу. Вибір інструментів зумовлюється специфікою мети, встановлюючи найефективніший варіант діяльності [1]. Наприклад, шляхом застосування правотворчого інструмента публічного видання підзаконного нормативно-правового акту Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14 лютого 2008 р. № 62 було затверджено

Положення про вищі навчальні заклади МВС України. В якому уточненні та деталізовані закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про Національну поліцію», «Про Національну гвардію України», «Про наукову та науково-технічну діяльність» та визначено, що Вищі навчальні заклади Міністерства внутрішніх справ України є державними навчальними закладами, які підпорядковані МВС, засновані і діють згідно із законодавством України, реалізують відповідно до наданої ліцензії (ліцензій) освітньо-професійні програми підготовки фахівців за певними освітньо-кваліфікаційними рівнями, забезпечують навчання, виховання та професійну підготовку осіб з урахуванням нормативних вимог у галузі вищої освіти з метою задоволення освітніх потреб особи, суспільства і держави, а також здійснюють наукову і науково-технічну діяльність [2].

До класичних інструментів публічного адміністрування відноситься широкий перелік форм та засобів публічного адміністрування, зокрема: видання нормативно-правових актів та індивідуальних адміністративних актів; укладення адміністративних договорів; розробка і утвердження планів; здійснення фактичних дій; використання заходів заохочення, переконання та примусу та контролю, адміністративно-правових режимів та електронного врядування [3].

Згідно з Законом України «Про освіту» в процесі освітньої діяльності використовується певні спеціальні інструменти публічне адміністрування, а саме: розробка та затвердження стандартів освіти, освітніх програм, оцінку якості освіти, дотримання академічної доброчесності, ліцензування освітньої діяльності, акредитацію освітніх програм, зовнішнє незалежне оцінювання, моніторинг якості освіти, громадську акредитацію закладів освіти, атестацію та сертифікацію педагогічних працівників [4]. Наприклад, Наказом Міністерства освіти і науки України від 21 червня 2018 р. № 669 затверджено Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти СП(ПТ)О 5162.0.84.24–2018 «Професія: Поліцейський (за спеціалізаціями). Код: 5162. Кваліфікації: поліцейський (за спеціалізаціями)» [5].

Певними особливостями характеризуються інструменти публічне адміністрування навчання поліцейських. Які поряд з спеціальними освітніми інструментами включає заходи, організацію, регулювання і контроль навчального процесу підготовки поліцейських. Вони визначають специфіку навчання, його обов'язкові складові та критерії оцінки, а саме: внутрішній контроль та виховна діяльність забезпечується курсовими офіцерами та кураторами, які здійснюють безпосередній контроль за навчальним процесом, дисципліною та побутом курсантів, надаючи необ-

хідну допомогу та підтримку. Курсанти проходять табірний збір на початку навчання, після чого приймають присягу, що символізує їх офіційний вступ до лав поліції. В навчанні активно залучаються представники різних професій – медики, психотерапевти, психологи, судді, адвокати, громадські активісти, що сприяє розвитку у курсантів міждисциплінарних знань та навичок. Здійснюється використання засобів активного, конструктивного та проблемного навчання забезпечує формування ключових компетентностей та soft skills. Бажано б розкрити зміст понять (які це засоби активного, конструктивного та проблемного навчання, що мається на увазі під soft skills) А також сучасні технології, такі як комп'ютерні симулятори та віртуальні тренажери, використовуються для відпрацювання практичних навичок, зокрема стрільби та виконання тактичних завдань, боді-камери дозволяють аналізувати відеозаписи, зроблені під час служби, для рефлексії та навчання [6].

Висновки. Класифікація інструментів публічного адміністрування професійного навчання в Національній поліції України охоплює класичні, спеціальні та особливі форми і засоби адміністративної діяльності закладів освіти системи МВС України та їх працівників. До класичних інструментів належать видання підзаконних нормативно-правових та адміністративних актів, які регулюють навчальний процес; фактичні дії, спрямовані на реалізацію навчальних заходів та контроль їх виконання; заходи заохочення, переконання та примусу, які мотивують курсантів (слухачів) до належного виконання навчального процесу та підтримання службової дисципліни; адміністративно-правові режими та електронне врядування, що використовують сучасні інформаційні технології для управління навчальним

процесом. Спеціальні інструменти включають розробку та затвердження стандартів освіти для професійної підготовки поліцейських; освітні програми, що відповідають сучасним вимогам; оцінку якості освіти для забезпечення визначених стандартів; академічну доброчесність і прозорість; ліцензування освітньої діяльності; акредитацію освітніх програм, що підтверджують відповідність стандартам, моніторинг якості освіти; атестацію і сертифікацію наукових та педагогічних працівників. Особливі інструменти публічного адміністрування навчання поліцейських включають внутрішній контроль та виховну діяльність через курсових офіцерів і кураторів; табірний збір та присягу на початку навчання; інтеграцію представників різних професій, таких як медики, психотерапевти, психологи, судді, адвокати та громадські активісти, до навчального процесу; використання методів активного, конструктивного та проблемного навчання для розвитку ключових компетентностей та soft skills; сучасні технології, такі як комп'ютерні симулятори, віртуальні тренажери та боді-камери для практичного навчання та аналізу.

Отже, під інструментами публічного адміністрування професійного навчання в Національній поліції України слід розуміти зовнішній вираз однорідних за своїм характером і правовою природою адміністративних дій МОН та МВС України, керівництва, наукових та педагогічних працівників закладів освіти МВС України, реалізованих у межах визначених законами України «Про освіту», «Про Національну поліцію», «Про вищу освіту» компетенції, з метою відбору, навчання та атестування поліцейських, які будуть спроможні законно та ефективно виконувати на них адміністративні та правоохоронні функції.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галуцько В., Стеценко С., Берлач А., Буханевич О., Ситников О. та ін. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колективна монографія / за заг. ред. В. Фелика, В. Курила. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 704 с.
2. Положення про вищі навчальні заклади МВС. Затверджено Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14 лютого 2008 р. № 62. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 11 березня 2008 р. за № 193/14884. *Офіційний вісник України*. 2008 р. № 21, стор. 112. стаття 615. код акта 42506/2008.
3. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні: навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галуцько, В. Фелика. Одеса: Видавництво «Юридика», 2024. 622 с.
4. Про освіту. Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII *Відомості Верховної Ради*. 2017. № 38–39. ст. 380
5. Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти. СП(ПТ)О 5162.0.84.24–2018. Професія: Поліцейський (за спеціалізаціями). Код: 5162. Кваліфікації: поліцейський (за спеціалізаціями). Затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 21 червня 2018 р. № 669. Київ, Міністерство освіти і науки України, Міністерство соціальної політики України, 22 с.

6. Валеев Р. Вища освіта для поліцейських: ключові тенденції. Дніпропетровський університет внутрішніх справ. 2020. <https://dduvs.edu.ua/2020/09/30/vyshha-osvita-dlya-politsejskyh-klyuchovi-tendentsiyi/>

REFERENCES

1. Halunko V., Stetsenko S., Berlach A., Bukhanevych O., Sytnykov O. ta in. (2023). Administratyvne pravo ta administratyvnyi protses Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: kolektyvna monohrafiia [Administrative law and the administrative process of Ukraine under martial law: a collective monograph]. Za zah. red. V. Felyka, V. Kuryla. Kyiv: “Vydavnytstvo Liudmyla”. 704 s. [in Ukrainian]
2. Polozhennia pro vyshchi navchalni zaklady MVS. Zatverdzheno Nakazom Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 14 liutoho 2008 r. № 62. Zareiestrovano v Ministerstvi yustytzii Ukrainy 11 bereznia 2008 r. za №193/14884. Ofitsiinyi visnyk Ukrainy. 2008 r. № 21, stor. 112. stattia 615. kod akta 42506/2008. [in Ukrainian]
3. V. Halunko, P. Dikhtievskiy, O. Hulak ta in. (2024). Administratyvne pravo ta administratyvnyi protses v umovakh voiennoho stanu v Ukraini: navchalnyi posibnyk : u 2-kh tomakh. Tom 1. Zahalne administratyvne pravo. Osoblyve administratyvne pravo [Administrative law and administrative process in the conditions of martial law in Ukraine: study guide: in 2 volumes. Volume 1. General administrative law. Special administrative law]. Za zah. red. V. Halunka, V. Felyka. Odesa: Vydavnytstvo “Iurydyka”. 622 s. [in Ukrainian]
4. Pro osvitu. Zakon Ukrainy vid 5 veresnia 2017 roku № 2145-VIII Vidomosti Verkhovnoi Rady. 2017. № 38–39. st. 380 [in Ukrainian]
5. Standart profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity. SP(PT)O 5162.0.84.24–2018. Profesiia: Politseiskiyi (za spetsializatsiiamy). Kod: 5162. Kvalifikatsii: politseiskiyi (za spetsializatsiiamy). Zatverdzheno Nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 21 chervnia 2018 r. № 669. Kyiv, Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy, Ministerstvo sotsialnoi polityky Ukrainy, 22 s. [in Ukrainian]
6. Valieiev R. (2020). Vyshcha osvita dlia politseiskiykh: kliuchovi tendentsii [Higher education for police officers: key trends]. Dnipropetrovskiyi universytet vnutrishnikh sprav. <https://dduvs.edu.ua/2020/09/30/vyshha-osvita-dlya-politsejskyh-klyuchovi-tendentsiyi/> [in Ukrainian]